

Julie Ravingerová

**JOM TOV LIPMANN HELLER (1579 – 1654) A JEHO SPIS
*MEGILLAT EJVA***

Tématem předložené práce je jedna z památek židovské literatury, vzniklé v českých zemích, která se záhy po svém vytvoření stala populárním čtením v aškenázských židovských obcích. Ačkoliv byla *Megillat ejva* Jom Tov Lipmana Hellera vydána tiskem až v 19. století, šířila se v opisech, a to jak v původním hebrejském znění, tak v převodu do Juden-deutsch, a tím byla dostupná čtenářům ze všech sociálních vrstev. Popularitu si toto rozsahem nevelké dílko, sepsané původně pro účely rodinné historie, získalo kromě jiného proto, že jeho autorem a hrdinou zároveň je známý učenec – halachista, kazatel a poeta v jedné osobě. Všechny tyto atributy Jom Tov Lipmana Hellera hrají svou roli v jeho literární tvorbě a objevují se v patřičném kontextu i v diplomní práci Julie Ravingerové. Autorka ji rozdělila na dvě části: literárně-historickou charakteristiku (kapitoly 2 – 4) a komentovaný překlad *Megillat ejva* (rozsáhlejší kapitola 5).

Druhá kapitola („Heller – pražské působení“) pojednává o historickém a kulturním pozadí života autora *Megillat ejva*. Vzhledem k Hellerově významu pro dějiny a kulturu diaspory byla jeho životopisná data a dílo už podrobně zpracována, a tak se autorka práce logicky omezila na shrnutí základních údajů a soustředila se především na pražské období Hellerova života, na které se váže historie popsána ve spisu. Třetí kapitola („Rodinný svitek jako literární žánr“) se věnuje obecné charakteristice žánru, k němuž se *Megillat ejva* přiřazuje, a čtvrtá kapitola se soustředí přímo na její text, verze a vydání. Autorka práce správně postihuje, že u tohoto spisu „žánrově jde o mezidruhový charakter vlastní příležitostné tvorbě. Tématicky je blízká jak zpravodajské próze, tak apologetickým spisům, ale literárně odpovídá a vlastně i přímo navazuje na náboženskou literaturu, biblickou knihu Ester. Žánrová klasifikace by odpovídala apologetické autobiografii, ale ve svých lyrizovaných pasážích i subjektivní zpovědi a nářku, blízké martyriologii.“ (Závěr, s. 57.) Ve čtvrté kapitole diplomantka vyzdvihuje rysy typické pro lyrizovanou mimo-poetickou tvorbu, která je v aškenázské oblasti dochována jen výjimečně a v Hellerově případě svědčí o jeho vysokých literárních a básnických ambicích (vytříbený klasický musivní styl, zařazování prvku rýmované prózy, která je charakteristická pro středověkou literaturu sefardskou).

Hlavní důraz ve své práci diplomantka klade úplný překlad do češtiny (5. kapitola), který pořídila z originálního jazyka – hebrejštiny, z posledního vydání tohoto díla v edici J.J. Wreschnera (Jeruzalém, 1999). „Tato edice obsahuje kromě samotného textu *Megillat ejva* i dodatek k *Sefer Megillat ejva*, který je mylně přičítán jeho synovi. ... samotný text *Megillat ejva* je zde výsledným kompilátem čtyř pramenných textů, vydání, která editor zkompiloval, pro dosažení co nejkompaktnější podoby výsledného textu *Megillat ejva*, jak sám poznamenává v předmluvě.“ (1. kapitola – Úvod, s. 9). Překlad, v němž úspěšně prokázala svou hebraistickou kvalifikaci, doplňuje komentář v podobě poznámek pod čarou. Ty zahrnují věcné vysvětlivky, údaje o osobách a místech, z hlediska jazykového a textového jsou to identifikace citací nebo parafrází klasické hebrejské literatury. Při práci na překladu a komentáři měla autorka jednak pomůcku v uvedené edici J.J. Wreschnera, jednak čerpala z další literatury uvedené v bibliografii k práci.

Předložená diplomová práce je metodicky velmi dobře zpracovaná a promyšleně koncipovaná. K podání jejího obsahu ani k metodice nemám připomínky. Výsledky práce svědčí o autorčiných znalostech, o jejím hlubokém zájmu o zvolené téma a svědomitém přístupu. Pokud jde o překlad, který je hlavním obsahem práce, je zdařilý a zpřístupňuje

Hellerův spis v živé, čtivé podobě, s vystižením autorova stylu, a přitom se překladatelce podařilo vyhnout se jazykovým archaismům.

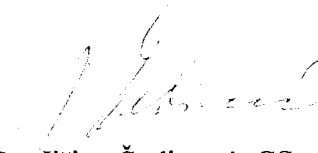
Celkové hodnocení:

Předložená diplomová práce Julie Ravingerové tvoří další zdařilou část ze série studií o židovské a hebrejské literatuře, které dosud vznikly v Ústavu Blízkého východu a Afriky na úrovni magisterských a doktorských disertačních prací a s nimiž se počítá pro výhledovou soubornou publikaci. Splněn je cíl práce, tj. „představit *Megillat ejva* českému čtenáři jakožto pozoruhodnou osobní výpověď známého učenice, platnou i literární kvalitou svého zpracování“ (s. 58). Dodejme, že tento překlad přispívá k dalšímu zaplnění mezery v dostupnosti židovských literárních pramenů jak odborníkům neznalým originálního jazyka, tak laickým zájemcům.

Po obsahové i metodologické stránce práce plně prokazuje odborné schopnosti diplomantky a po stránce formální odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Má všechny požadované náležitosti, podrobný obsah a résumé v češtině a angličtině, pečlivě zpracovaný poznámkový aparát, strukturovanou bibliografii, v hebraistických pracích důležitý seznam zkratk.

Jednoznačně diplomovou práci Julie Ravingerové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

V Praze dne 12. září 2009.

Doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.